

Alina Yakymchuk

Andriy Valyukh

Dmytro Zaitsev

Narodowy Uniwersytet Gospodarki Wodnej i Wykorzystania Zasobów Naturalnych
Równe, Ukraina.

Bezpieczeństwo ekologiczne na Ukrainie: doświadczenie Polski

Streszczenie

Zagrożenia takie, jak proliferacja broni masowego rażenia, terroryzm międzynarodowy, ponadnarodowa przestępczość zorganizowana, nielegalna migracja, piractwo, eskalacja konfliktów między- i wewnątrzpaństwowych, stale nabierają intensywności, obejmują kolejne regiony i kraje. Wzrastają regionalne zagrożenia dla bezpieczeństwa międzynarodowego, a ich negatywne skutki mogą spowodować globalny wpływ. Taki stan rzeczy zmusza do ponownej oceny poziomu i wpływu zagrożeń dla życiowych interesów Ukrainy, określenia priorytetów strategicznych dla polityki bezpieczeństwa narodowego oraz wskazania sposobu doskonalenia mechanizmów realizacji tych priorytetów.

Słowa kluczowe: bezpieczeństwo ekologiczne, park narodowy, rezerwat, finansowanie parków narodowych, natura funduszu rezerwowego.

Głównym celem artykułu jest użycie pozytywnego doświadczenia bezpieczeństwa ekologicznego Polski na Ukrainie.

Główny materiał. Definiowanie i pojmowanie bezpieczeństwa wywoływało i nadal wywołuje wiele dyskusji zarówno względem samego znaczenia, jak i podziału na poszczególne kategorie. Postrzeganie bezpieczeństwa miało inny zakres w okresie „zimnej wojny”, natomiast zupełnie inny po jej zakończeniu, kiedy to znaczenia nabrało nie tylko bezpieczeństwo polityczne i militarne, ale także społeczne, kulturowe, ekonomiczne, gospodarcze czy też wreszcie ekologiczne – jako wyraz troski o stan środowiska naturalnego, tak ważnego dla człowieka. Takie podejście do zagadnień bezpieczeństwa pokazuje, jak wielopłaszczyznowy charakter ma ta sfera naszego życia i jak ogromne znaczenie ma dla naszej egzystencji.

Bezpieczeństwo ekologiczne, zwane inaczej bezpieczeństwem środowiskowym, stanowi nowy znaczący wymiar bezpieczeństwa międzynarodowego i wewnętrznego. Oznacza to, że jest ono nie tylko wartością motywującą działania na forum stosunków wewnętrznych i zewnętrznych państwa, lecz także dynamicznym procesem podlegającym ewolucji w skali masowej i wymiarze rzeczowym. Jest to istotne tym bardziej, że wraz z coraz większym zdynamizowaniem stosunków społecznych zmienia się treść pojęcia bezpieczeństwa, jego zakres przestrzenny i przedmiotowy, charakter zagrożeń, a także koncepcja i działaność podejmowana dla jego zapewnienia (Rąkowski G, 2008).

Przeanalizowano w tej pracy badawczej wspólne obszary ochrony lasów i mokradeł w Polsce i na Ukrainie [26].

Tablica 1. Porównanie lasów w Polsce i na Ukrainie

Kraj	Powierzchnia lasów, tys. ha	Udział lasu, %	Fundusz Ochrony Przyrody (FOP) (tys. ha)	Udział FOP w całkowitym terytorium, %	Specyficzne indeksy			
					Las na obszarze jednego ha Powierzchnia FOP na obszarze jednego ha	Las na jedną osobę, ha/osoba	FOP, na jedną osobę, ha/osoba	ha/osoba
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Poland	8890	28,5	7130,4	22,8	0,284	0,228	0,233	0,187
Ukraine	10400	15,9	3670,5	5,4	0,173	0,06	0,23	0,07

Źródło: obliczone autorami na podstawie danych statystycznych.

Prowadzone porównania lasów w Polsce i na Ukrainie wykazały, że w Polsce je powierzchnia jest dwa razy większa. Więc ekonomiczny wpływ na funkcjonowanie ekosystemów leśnych w Polsce znacznie wyższy.

W celu pokonania globalnego kryzysu ekologicznego jest szybko pojawiają się rynek międzynarodowy usług ekologicznych, który na Ukrainie może mieć następujące obszary rozwoju:

1. **Rynek zasobów genetycznych** państw-członków Konwencji „biologicznej różnorodności” (artykuł 15 Konwencji o różnorodności biologicznej). Dostęp do zasobów genowych i równy podział korzyści od ich użycia (szczepy drobnoustrojów, w przemyśle farmaceutycznym to surowce roślinne i zwierząt hodowlanych, substancje banków genetycznych);

2. **Rynek kwot na emisje dwutlenku węgla i sekwestracji dwutlenku węgla** poprzez wspieranie ponownego zalesiania, zgodnie z którym Ukraina może otrzymać 7,5 mld dolarów. USA każdego roku;
3. **Rynek „dług za nature”** (Polska, Boliwia, Kostaryka, Madagaskar). wysokość? ewentualnej restrukturyzacji zadłużenia zagranicznego Ukrainy wynosi 65 mld dolarów. USA. Inwestycje w rozwój ekoturystyki w Fundusze rezerwatów naturalnych, przedsiębiorstw, restrukturyzacji szkodliwych unikatowych obiektów przyrodniczych (Bank Światowy, ONZ);
4. **Rynek usług ekosystemnych** związany z naturalnymi ekosystemami. On promuje do globalnej stabilności biosfery (GEF). Ideą międzynarodowych rozliczeń za utrzymanie stabilności na świecie, kraje rozwinięte w Rio de Janeiro podpisano zobowiązanie do kierowania na ten cel 0,7% PKB. Na Ukrainie takie odszkodowanie może wynosić 2-6% PKB.

Sukces w realizacji tych zadań możliwy jest pod warunkiem jedności i skuteczności działania władzy państwowej. Ważnym partnerem dla Ukrainy w tej dziedzinie jest Polska.

Rozważmy definicję bezpieczeństwa ekologicznego. Różni badacze mają różne poglądy na temat tego pojęcia.

1. Bezpieczeństwo ekologiczne to stan ekosystemu, w którym ryzyko zakłóceń jego składowych jest niewielkie¹;
2. Według innej definicji jest to stan przeciwdziałania społecznego skutkom przekształceń otaczającego środowiska²;
3. Trzecia definicja brzmi: likwidacja lub zmniejszenie do minimum zagrożeń zdrowia i życia człowieka, których źródłem jest środowisko naturalne³.

Bardziej trafne są jednak następujące definicje:

1. Bezpieczeństwo ekologiczne to trwały i ciągły proces zmierzający do osiągnięcia pożądanego stanu ekologicznego, zabezpieczający spokojną i zdrową egzystencję wszystkich elementów ekosystemu, przy użyciu różnych środków zgodnych z zasadami współżycia wewnętrznego państwa i społeczności międzynarodowych⁴;

¹ L. Zacher, *Bezpieczeństwo ekologiczne – wymiary polityczne, międzynarodowe i globalne*, Wyd. UMCS, Lublin 1991, s. 54.

² S. Śladkowski, *Bezpieczeństwo ekologiczne Rzeczypospolitej Polskiej*, AON, Warszawa, 2004, s. 139.

³ W. Michajłow, *Problemy bezpieczeństwa ekologicznego świata i Polski*, Warszawa, 1986, s. 182.

⁴ J. Haber, *Bezpieczeństwo jako determinanta stosunków międzynarodowych*, Warszawa 1981, s. 99.

2. Tym samym bezpieczeństwo ekologiczne to system jednostek i instytucji wykonawczych połączonych jednolitym celem (zbiorami zadań itp.), którego funkcjonowanie powinno przynieść pożądane efekty w przypadku różnorodnych zagrożeń, bez względu na to, czy będą to zagrożenia naturalne, czy też pochodzenia antropogenicznego⁵.

Obecnie istnieje duża liczba organizacji międzynarodowych zajmujących się bezpieczeństwem środowiska w Polsce i na Ukrainie, jednak w ogóle środowisko nie może być uważane za bezpieczne.

Dynamika inwestycji kapitałowych i bieżących wydatków na ochronę i racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych w kierunku wpływu na środowisko w 2006-2016 r. – ma zaś negatywny spadkowy trend (tabl. 2).

Tablica 2. Dynamika inwestycji kapitałowych i bieżących wydatków na ochronę i racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych w kierunku wpływu na środowisko w 2006-2016 r.

Nazwa wskaźnika	Rok									Bezwzględna odchylenie 2016 do 2006 (+, -)	Względna dodanej różnice nie 2016 do 2006 (%)
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2014	2016		
Koszty inwestycji kapitałowych i operacyjnych, łącznie	7366,6	9691	12176	11073,5	14302	18490,7	20514	21945	22235	14868,4	301,8
W tym: bioróżnorodność i siedlisko	97,4	139,6	210,4	225,9	274,2	347,7	400,5	430,8	443,1	345,7	454,9
Odsetek całkowitych funduszy	1,32	1,44	1,7279	2,04	1,91	1,88	1,95	1,96	1,99	0,67p	-

Źródło: obliczone autorami na podstawie danych statystycznych.

Według danych z tabeli 2 – trzykrotnie zwiększona jest objętość kosztów inwestycji kapitałowych i operacyjnych, cztery i pół razy zwiększona objętość finansowania na bioróżnorodność i siedlisko, jednak odwrotnie, przeliczone na dolary, finansowanie spadło więcej niż 4 razy. ?

⁵ M. Żuber, *Reperytorium z przedmiotu «Bezpieczeństwo ekologiczne»*, <https://www.wsiz.rzeszow.pl>.

Poniżej wymieniono kilka dla elementów mających negatywny wpływ na środowisko:

1. **Wskaźnik życia planety (Living Planet Index):** wskaźnik ogólnego stanu ekosystemów naturalnych; ilustruje proces zmniejszania się bioróżnorodności na Ziemi; jest określany w oparciu o stan ok. 8 tys. populacji i ponad 2,5 tys. gatunków kręgowców na świecie.
2. **Według Living Planet Report dla World Wide Fund for Nature:**
  - w latach 1970-1995 świat stracił 30% zasobów naturalnych;
  - populacje gatunków zwierząt żyjących w lasach równikowych zmniejszyły się w ciągu 40 lat o 60%.
3. **Lasy tropikalne** (deszczowe równikowe) to zaledwie 6% powierzchni Ziemi, ale aż 80% wszystkich żyjących na świecie organizmów i tzw. płuca świata (kluczowy dostarczyciel tlenu).
4. **Kwaśne deszcze** występują w postaci suchej (pyły i gazy) lub mokrej (deszcz, mgła, śnieg itp.).
5. **Suche opady są głównie zagrożeniem lokalnym** (spadają zazwyczaj blisko źródeł zanieczyszczeń). Mokre z kolei są bardziej mobilne – kwaśny deszcz może spaść nawet w odległości 1000 km od źródła emisji zanieczyszczeń.
6. **Kwaśne deszcze** oddziałują na ludzi, na środowisko i infrastrukturę,
7. **Lasy cierpią od nich w całej Europie.** Już w 1985 r. stwierdzono uszkodzenia w ponad połowie lasów w RFN, w niewiele mniejszym stopniu w Holandii, w 1/3 areałów leśnych Szwajcarii, Czech i Słowacji.
8. **Zmniejszenie się ilości ozonu** w atmosferze może mieć poważne konsekwencje dla życia na Ziemi. Jest on odpowiedzialny za pochłanianie promieniowania ultrafioletowego, bardzo szkodliwego dla wszelkich organizmów żywych. UV Prowadzi do uszkodzeń komórek (oparzenia, starzenie się). Może powodować zmiany w ich materiale genetycznym i wywoływać tym samym choroby nowotworowe (m.in. czerniaka).
9. **Nadmiar promieniowania UV** przyczynia się także do osłabienia odporności organizmów, a w konsekwencji zwiększenia ryzyka zarażenia chorobami wirusowymi i pasożytniczymi. Jest również niebezpieczny dla oczu – może być przyczyną m.in. zaćmy.
10. **Wzrost promieniowania UV** może prowadzić do uszkodzeń wielu gatunków roślin żywieniowych, co z kolei może wpłynąć na zmniejszenie produkcji i pogorszenie jakości żywności.
11. **Zanik ozonu** prowadzi także do zmian klimatycznych na Ziemi.

Teraz proszę zwrócić uwagę na to, jakie skutki mogą spowodować zmiany klimatyczne:

1. W Polsce (i Ukrainie) zmiany klimatu mogą być sprzyjające (np. łagodna zima to oszczędność dla samorządów; wyższa temperatura wody w morzu czy jeziorach – bardziej przyjazna dla amatorów kąpeli, sprzyjająca turystyce i lokalnej oraz krajowej gospodarce).
2. Mogą też jednak wywoływać zagrożenia: łagodna zima to również strata dla samorządów i mieszkańców z terenów górskich; projekcje dla Polski wskazują, że ekstremalne zjawiska pogodowe będą występowały częściej i staną się bardziej intensywne. Opady mogą być gwałtowne i obfite. Przewiduje się dalszy wzrost poziomu Bałtyku.

Aby ochronić się przed zagrożeniami, ludzie migrowali na tereny bezpieczniejsze, budowali ochronną infrastrukturę i rozwijali wzajemną pomoc.

Dziś mogą robić to samo; zmienił się jednak, stał się bardziej złożony potencjał tego, co mogą stracić.

Zapobieganie oznacza zmniejszenie prawdopodobieństwa wystąpienia niekorzystnych zjawisk bądź minimalizowanie strat.

Jeśli niekorzystne zjawisko wystąpi, trzeba nieść pomoc poszkodowanym i odtwarzać to, co uległo zniszczeniu.

W naszym artykule dokonaliśmy oceny funkcjonowania lasów i mokradeł na Ukrainie. Mamy następujące wyniki (tabl. 3).

Tablica 3. Obliczanie wpływu ekonomicznego na funkcjonowanie różnorodności biologicznej Ukrainy

№	Wskaźnik	Wynik obliczeń		Razem
		Ekosystemy leśne	Podmokłe ekosystemy	
1.	Efekt ekonomiczny oszczędności na zakup przemysłowych oczyszczalni ze względu na naturalne oczyszczanie wody, mln. USD./mln. hrn	-	85,8 686,4	85,8 686,4
2.	Wytwarzanie tlenu mln. ton	52,78 422,2	7,05 56,4	59,83 478,6
3.	Liczba osób, których źródło utrzymania zapewnić tlen, milionów osób	130	17	147
4.	Efekt ekonomiczny wyczyszczenie atmosferę mln. USD./mln. hrn	1583,4 12667,2	211,5 1692,0	1794,9 14359,2
5.	Całkowity wpływ ekonomiczny naturalnego ekosystemu funkcjonują, mln USD / mln. hrn	-	-	1880,7 15045,6
6.	Efekt ekonomiczny działania na 1 hektar, USD / hrn	150 1200	316,3 2530,4	466,3 3730,4
7.	Udział kapitału naturalnego w porównaniu z budżetu państwa (2016),%	4,4	0,6	5,0

Źródło: obliczone autorami na podstawie danych statystycznych.

Roczne skutki zdrowotne rekreacji dla mieszkańców w przypadku parków narodowych na Ukrainie (stanem na 2016) jest 29,7 mln hrn. (wielkość dodatkowego dochodu nie przeprowadzono w szpitalu 3,5 dnia).

Rocznie działalność rekreacyjna na Ukrainie w FOP jest 23 mln hrn. To jest bardzo wysoki wskaźnik i powinien być traktowany w rachunkach narodowych (PKB).

Proponowane są pewne rozwiązania mające na celu próby zahamowania spadku różnorodności biologicznej, które mają charakter uniwersalny:

1. Intensyfikacja badań ukierunkowanych na inwentaryzację gatunków. Nauce znanych jest, jak wspomniano wyżej, nieco ponad 1,4 mln gatunków, podczas gdy całkowita ich liczba szacowana jest na 10-100 mln.
2. Tworzenie bogactwa biologicznego. Ocena potencjału ekonomicznego ekosystemów w celu optymalizacji ich przyszłego zagospodarowania. Najważniejsze są tutaj właściwości chemiczne organizmów (nowe farmaceutyki, repelenty, auksyny itp.). Duże znaczenie w odkrywaniu nowych, pożytecznych związków może mieć czerpanie z ludowej farmakopei. Powstają instytucje prowadzące taką działalność.
3. Upowszechnianie zasad zrównoważonego rozwoju. Powstają projekty gospodarowania na obszarach puszc tropikalnych bez wyrębu drzew, natomiast z wykorzystaniem wszystkich innych produktów, jakie dostarczają lasy deszczowe (Brazylia, Peru). Istotne jest również upowszechnianie nowych, mniej szkodliwych dla utrzymania wysokiego poziomu różnorodności ekstensywnych metod pozyskiwania drewna (rębnia smugowa).
4. Zachowanie gatunków zagrożonych i ginących (banki nasion, hodowla ex situ).
5. Odtworzenie ekosystemów naturalnych. Powiększanie istniejących naturalnych enklaw do rozmiarów zapewniających ich przetrwanie (istniejące programy restytucji lasów, sawann, bagien).

Aby powyższe plany mogły być zrealizowane, konieczne jest oparcie się na wiedzy, kodeksach etycznych (jeszcze nieistniejących) i właściwej polityce rządów. W Polsce, podobnie jak w większości krajów Europy, poziom ochrony różnorodności jest stosunkowo wysoki. Prowadzone są działania na wielu płaszczyznach, od programów o zasięgu międzynarodowym, prawnej ochrony gatunków i tworzenia obszarów chronionych (parki narodowe, krajobrazowe, rezerwaty itp.) po ochronę ex situ w ogrodach botanicznych i zoologicznych.

Bardzo ważne są działania z zakresu inżynierii krajobrazowej w krajobrazach rolniczych, dominujących w Polsce.

Wspólne obszary do osiągnięcia bezpieczeństwa ekologicznego dla Polski i Ukrainy są:

- rozwój energii słonecznej;
- rozwój rynku zasobów genetycznych;
- wspólnego rynku pojazdów elektrycznych;
- mechanizmy finansowe Protokołu z Kioto;
- projekty i programy grantowe;
- środki w celu zapewnienia bezpieczeństwa radiologicznego;
- innowacyjne technologie recyklingu.

Podsumowanie

Głównym zadaniem na Ukrainie dzisiaj jest tworzenie bezpiecznego środowiska życia dla ludności, zmniejszenie ubóstwa i korzystania z doświadczeń udanych krajach. Dobrym przykładem i partnerem dla Ukrainy w tej dziedzinie jest Polska. Sukces w realizacji tych zadań możliwy jest pod warunkiem jedności i skuteczności działania władzy państwowej, uporządkowanie wzajemnych stosunków między prezydentemami Ukrainy i Polski, rządami i parlamentami oba kraje określa ogólne zasady, cele priorytetowe, zadania i mechanizmy ochrony życiowych interesów jednostki, społeczeństwa i państwa przed zagrożeniami zewnętrznymi i wewnętrznymi.

Bibliografia

1. *Bezpieczeństwo narodowe Polski. Zagrożenia i determinanty zmian*, red. A. Chabasińska, Z. Czachór, Warszawa 2016.
2. Danzig R., *Why Defense Against Biological Warfare Should Be A Priority*, „Surface Warfare” 1996, nr 6.
3. *Komentarz do ustawy powodziowej*, „Przegląd Ubezpieczeń” 1997, nr 8.
4. Kożusznik B., *Próba wskazania społecznych praw zdrowia*, „Zdrowie Publiczne” 1963, nr 10.
5. Marszałek T., *Pieniężna ocena dóbr powstających dzięki socjalnym funkcjom lasów grupy pierwszej państwowego gospodarstwa leśnego*, „Sylwan” 1993, nr 8.
6. Nowak R., *Problemy ubezpieczeń ekologicznych w Polsce*, ZN WSUiB, 1997, nr 14.

7. Nowakowski R., *Rodzaje zagrożeń na terenie Polski pochodzenia zewnętrznego i wewnętrznego*, „Ratownictwo Polskie” 1998, nr 2.
8. Partyka T., Parzuchowska J., *Metodyka wyceniania lasu oraz poszczególnych jego składników*, „Sylwan” 1993, nr 8.
9. Ryczywolska E., *Szałeństwa wodnego żywołu*, „Problemy” 1995, nr 10 (542).
10. Śladkowski S., *Bezpieczeństwo ekologiczne Rzeczypospolitej Polskiej*, Warszawa 2004.
11. Szabla K., *Odnowienie lasu i ochrona upraw powstałych na wielkim pożarzystku w Nadleśnictwie Rudy Raciborskie*, „Postępy Techniki w Leśnictwie” 1998, nr 67.
12. *Śmierć w beczkach*, „Forum”, nr 5/1170.
13. Timoschenko A. S., *International Environmental Law and the Concept of Ecological Security*, „Breakthrough”, summer-fall 1989.
14. Warkało W., *Prawo i ryzyko*, Warszawa 1989.
15. Wooten R., *Surface Warfare*, 1996, nr 6.
16. Wynimko M., *Rządowy program usuwania skutków powodzi*, „Prawo. Ubezpieczenia. Reasekuracja”, listopad 1997.
17. Zając S., Parzuchowska J., *Metody oceny szkód powstałych w wyniku pożarów lasu*, „Postępy Techniki w Leśnictwie” 1998, nr 68.
18. *Проект національної стратегії зміцнення фінансової стійкості природоохоронних територій України* / Інтернет ресурс <http://pzf.org.ua>.
19. Андриєнко Т. Л., Шеляг-Сосонко Ю. Р. *Растительный покров Украинского Полесья в аспекте его охраны*. – К.: Наук. думка, 1983. – 216 с.
20. Дідух Я. П., Плюта П. Г., Каркуцієв Г. М., *Еколого-ценотичні особливості Шацького природного національного парку // Проблеми екології лісів і лісокористування на Поліссі України*. – Житомир: Волинь, 1998. – Вип. 5. – С. 147-154.
21. Мельник В. І., *Надслучанська Швейцарія. Природа проєктованого національного природного парку*, “Надслучанський” – К.: Фітосоціоцентр, 2015. – 23 с.
22. *Природно-заповідний фонд Рівненської області / під ред. Ю. М. Грищенка*. – Рівне: Волинські обереги, 2008. – 216 с.
23. Якимчук А. Ю., *Державне управління збереженням біорізноманіття України // Економічні науки, Серія „Регіональна економіка”. Збірник наукових праць. Випуск” 9 (35), ч. 2. – Луцьк, 2012, с. 355-361.*
24. Olaczek R., *Skarby przyrody i krajobrazu Polski*, Warszawa 2008.
25. Symonides E., *Ochrona przyrody*, Warszawa 2008.
26. Rąkowski G., *Parki narodowe w Polsce*, Warszawa 2009.
27. Kalbarczyk E., Kalbarczyk R., Kasprzak K., Krajewski P., Raszka B., *Parki narodowe w Polsce*, Bielsko-Biała 2016.
28. Grabowska G., *Europejskie prawo środowiska*, Warszawa 2000.

29. Paczuski R., *Prawo ochrony środowiska*, Bydgoszcz 2000.
30. *Koncepcja systemu funkcjonowania parków narodowych w nowych warunkach wynikających z integracji europejskiej*, Konferencja Służb Ochrony Przyrody Zielonych Płuc Polski, Suwałki 2005.
31. Pater B., *Finansowanie parków narodowych w Polsce na przykładzie Roztoczańskiego i Wigierskiego Parku Narodowego*, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, IX Kongres Ekonomistów Polskich, 2013 - 10 stron, <http://www.pte.pl/kongres/referaty>.
32. Babczuk A., Kachniarz V., *System finansowania Parków narodowych w Polsce. Stan obecny i kierunki pożądanych zmian*, Jelenia Góra 2015.
33. Beckett A., „Forest Succession and Tree Invasion in the Trent University Wildlife Sanctuary: 1967/1975/1993”, Course: GOES 497B, Trent University.
34. Герасимчук З. В., Микитин Т. М., Якимчук А. Ю., *Маркетинг природно-заповідних територій / Монографія*. Луцьк: ЛНТУ, 2012. - 245 с.
35. *Державна служба статистики України. Заповідники та національні природні парки*. України у 2013 році - К., 2014 - 27 стор. вих. № 06.4–36/51-14 від 26.02.2014 р.

Ecological safety in Ukraine: experience Polish

Abstract

Threats such as the proliferation of weapons of mass destruction, international terrorism, transnational organized crime, illegal migration, piracy, escalation of inter and intra-state conflicts are constantly gaining intensity, including new regions and countries. Regional threats to international security are increasing, and their negative effects may cause global impact. This state of affairs forces us to reassess the level and impact of threats to Ukraine's life interests, to define strategic priorities for national security policy and to indicate how to improve the mechanisms for implementing these priorities.

Keywords: ecological safety, National Park, financing national parks, Nature Reserve